

1. PREHĽAD O SÚČASNOM STAVE RIEŠENEJ PROBLEMATIKY

1.1 Funkcie zelene

Zeleň je nenahraditeľnou súčasťou vidieckeho i mestského organizmu. V súčasnosti sa dostáva nielen estetická ale aj hygienická úroveň životného prostredia do popredia. Supuka a kol.(1991) v nadväznosti na výsledky výskumu v oblasti funkcií zelene a klasifikačnej štruktúry sídelných funkcií zelene viacerých autorov pre podmienky urbanizovanej krajiny používa túto klasifikáciu funkcií zelene:

- a) Renaturalizačná (sprírodňovacia)funkcia: Je významná z hľadiska posilňovania prírodných prvkov v osídlenej krajine.
- b) Melioračná (zlepšovacia) funkcia zelene: zeleň upravuje vodu v pôde, klímu, prúdenie vzduchu i teplota či slnečné žiarenie.
- c) Asanačná (ozdravovacia) funkcia zelene: Charakterizuje podiel zelene na zlepšovaní hygienických pomerov ovzdušia a to produkciou kyslíka.
- d) Izolačná (ochranná) funkcia zelene: ide o mieru funkcie ochrany pred škodlivými látkami, hlukom, vetrom, žiarením)Architektonicko- estetická funkcia zelene: sa hodnotí využívaním zelene na kompozično-priestorové dotváranie estetického, kultúrneho a zdravotne zodpovedajúceho obytného, výrobného a rekreačného prostredia urbanizovanej krajiny.
- f) Sociálna (spoločenská) funkcia zelene : zahrňuje v sebe široký súbor vplyvov a účinkov na človeka a jeho spoločnosť.
- g) Psychologická funkcia zelene : vysvetľuje sa komplexným pôsobením a účinným vplyvom na psychiku človeka.

Z ohľadom na riešenie problematiky by som uviedla hlavne zdravotný význam zelene. Podľa Rózová,(2002) hlavne vysoké stromy a veľké plochy trávnikov majú nezastupiteľné miesto práve v hygiene životného prostredia. Zeleň ozdravuje ovzdušie , pretože pri asimilácii spotrebuje veľké množstvo oxidu uhličitého , ktorý človek vydychuje ako splodinu životných procesov. Storočný buk

Vyprodukuje za rok 880 kg kyslíka, jeden hektár parkových porastov pohlí za hodinu 8 kg oxidu uhličitého, to je také množstvo ,ktoré za hodinu vydýcha 200 ľudí. Zeleň má schopnosť očisťovať vzduch v pravom slova zmysle, keďže v parkoch je o dvesto krát menej baktérii ako v meste. Stromy a kry upravujú vlhkosť i teplotné pomery, ktoré vykazujú až 9 stupňový rozdiel.

Zeleň je hluková bariéra a zachytáva prach .

Pôsobenie celkového vzhľadu krajiny na človeka sa prejavuje v určitej nálade.

Zeleň zoskupená podľa kompozičných zásad ako je dodržiavanie hier farby, kontrast, dynamika , a habitus drevín pôsobí na zrak , sluch, hmat i čuch človeka.

1.2 Charakteristika prírodne – krajinárskeho slohu

Prírodne krajinársky sloh vznikol na prelome osemnásteho a devätnásteho storočia , tým že model pre maliarov bola skutočná príroda- krajinný obraz.. Príliš ho však idealizovali . Snahou zakladateľov či priekopníkov podľa Books (1992) Wiliama Kenta a Humprey Reptona bolo v podstate vyčistiť okolie domu od jeho post stredovekých väzieb a záhradiek pre potešenie, a preniesť lúku priamo k budovám a všade naokolo bola idealizovaná príroda , voda, sochy v hre svetla a tieňa. Podľa (Tomaško,2001) prírodne krajinársky park vznikol v 18.storočí v Anglicku ako dôsledok postupného rozvoľňovania francúzskeho barokovo – klasicistického parku a rokokovej záhrady. Jeho základnou požiadavkou je priblížiť sa čo najviac k voľnej prírode, preto disponuje všetkými prostriedkami, ktoré sú účelne dopĺňované

skupinami stromov až malých porastov, či vodnými plochami a v konečnej fáze prechádza pozvoľne do okolitej krajiny. Voľne krajinársky štýl parkových úprav má väzbu aj na záhradné umenie Číny a Japonska, ale do podmienok Európy bol prepracovaný v Anglicku, kde záhradné umenie prerástlo do krajinnej architektúry.

1.2.1 Zásady tvorby prírodne krajinárskeho slohu

Hlavnou zásadou podľa Hurych (1984) pri tvorbe krajinárskeho slohu bolo dokonalé uplatnenie prírodných krás. Zdôrazňoval malebnosť a využíval nepravidelnosti terénu, ktorého účinok zvyšoval výsadbami. Trávnaté plochy vyvažovali porasty stromov, ktoré členili a modelovali priestor a vyvolávali hru svetla a tieňa. Cesty strácali svoj dekoratívny zmysel. Vinuli sa v miernych zákrutách parkom, spájali jeho najdôležitejšie časti a sprevádzali návštevníka jednotlivými prírodnými scenériami. Niekedy chýbali vôbec. Voda sa rozvádzala v podobe prírodných tokov, zakladali sa jazierka a rybníky. Hranice parkov sa majstrovsky maskovali.

Podľa Supuka a kol. (2008) kompozícia parku ako celku pozostáva z jednotlivých prvkov, ktoré spoločne vytvárajú vyváženú skladbu na základe estetických zásad, pričom jednotlivé prvky a časti musia byť vzájomne vo vyváženom pomere a podriadené celku (myšlienka jednotnosti).

Vodná hladina má zrkadlový efekt preto je svetlým prvkom kompozície, bola použitá takmer v každom prírodne krajinárskom parku.

1.3 Kúpeľný park

Kúpeľný park môžeme z hľadiska zonácie kúpeľného areálu na zaradiť na stred-kúpeľný park-najvyšší stupeň ochrany, charakter okrasnej časti väčšinou podčiarkujú pravidelné výsadby a výsadby letničiek. Ďalej na kúpeľný les, les v ochranných pásmach liečivých zdrojov. (Švecová, 1983) Drevinová výsadba je tvorená z alejí najčastejšie v zastúpení Rodu Tilia, alebo Fagus. Do kúpeľného parku vnášame aj introdukované dreviny avšak v súlade s ekologickými princípmi. Kúpeľný park by mal v prvom rade priaznivo ovplyvňovať liečebný proces, ďalej vytvoriť podmienky pre rehabilitačnú liečbu v teréne, preto cestná sieť by mala byť nadväzujúca na funkčné využitie rôznych stanovišť napríklad balneoterapia, solária. Za rekreačnú časť považujeme v kúpeľných parkoch aj plochy pre športy či zábavu. Kúpeľný areál by mal značne prispievať k regenerácii duševných a telesných síl, preto musí byť dostatočne izolovaný. Kúpeľné parky zaraďujeme do kategórie vyhradenej zelene z hľadiska využitia zelene.

1.4 Ochrana kúpeľného prostredia, Zákon

Zákon NR SR č. 277/1994 z 24. augusta 1994 o zdravotnej starostlivosti

DEVIATAČASŤ

PRÍRODNÉ LIEČEBNÉ KÚPELE A PRÍRODNÉ LIEČIVÉ ZDROJE

Prírodné liečebné kúpele

§ 59

1) Prírodným liečebným kúpeľom sa poskytuje osobitná ochrana a utvárajú sa priaznivé podmienky na ich rozvoj.

(2) Prírodné liečebné kúpele využívajú na účely kúpeľnej starostlivosti predovšetkým prírodné liečivé zdroje alebo klimatické podmienky vhodné na liečenie alebo oba tieto liečebné faktory súčasne.

(3) Je zakázané využívať na účely kúpeľnej starostlivosti prírodné zdroje vôd, rašelín, slatín, bahien, plynov a emanácií, ktoré nie sú vyhlásené za prírodné liečivé zdroje.

(4) Kúpeľná starostlivosť sa môže poskytovať len v prírodných liečebných kúpeľoch.

(5) Hlavný predmet činnosti prírodných liečebných kúpeľov, ktorým je poskytovanie kúpeľnej starostlivosti, sa nemôže zmeniť bez súhlasu ministerstva zdravotníctva.

§ 61 Kúpeľné miesto

(1) Územie, na ktorom sa majú zriadiť prírodné liečebné kúpele, vyhlási vláda Slovenskej republiky (ďalej len "vláda") na návrh ministerstva zdravotníctva za kúpeľné miesto. Vláda na návrh ministerstva zdravotníctva kúpeľné miesto zruší, ak kúpeľné miesto stratí svoj význam. Kúpeľné miesta, kde sú podľa doterajších predpisov zriadené prírodné liečebné kúpele, sa považujú za kúpeľné miesta vyhlásené podľa tohto zákona.

(2) Návrh na vyhlásenie za kúpeľné miesto musí obsahovať údaje preukazujúce vhodnosť územia, a to najmä z hľadiska

a) toho, či má dostatočne výdatný a ochranný prírodný liečivý zdroj alebo klimatické podmienky priaznivé na liečenie,

b) toho, či má zdravotnícke zariadenie, ktoré spĺňa ustanovené podmienky na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti,

c) stavu životného prostredia, prírodných a urbanistických daností obce.

(3) Žiadosť o vyhlásenie za kúpeľné miesto podáva obec, na ktorej území má byť kúpeľné miesto vyhlásené. Ministerstvo zdravotníctva posúdi, či sú podmienky v danom území vhodné na vyhlásenie za kúpeľné miesto.

(4) Obce, ktorých územie je vyhlásené za kúpeľné miesto, sú povinné dodržiavať opatrenia na ochranu prírodných liečebných kúpeľov, prírodných liečivých zdrojov a

klimatických podmienok priaznivých na liečenie a zabezpečiť ich dodržiavanie všetkými orgánmi, právnickými osobami a fyzickými osobami pôsobiacimi a zdržiavajúcimi sa v kúpeľnom mieste.

(5) Ak nie je územie vyhlásené podľa tohto zákona za kúpeľné miesto, pomenovanie kúpele sa pri označovaní takéhoto územia nesmie používať.

(6) Kúpeľné územie a ochranné pásma sa na návrh ministerstva zdravotníctva vyznačujú v katastri nehnuteľností.

§ 62 Štatút kúpeľného miesta a opatrenia na ochranu prírodných liečebných kúpeľov

(1) Štatút kúpeľného miesta vydá vláda uznesením.

(2) V štatúte kúpeľného miesta sa vymedzí rozsah kúpeľného miesta, jeho vnútorné kúpeľné územie, určí sa v ňom, ktoré činnosti sa v kúpeľnom mieste nesmú vykonávať, ako aj opatrenia súvisiace s výstavbou a rozvojom kúpeľného miesta a podmienky na podnikateľskú a inú činnosť na tomto území.

(3) Ustanovenia štatútov kúpeľných miest, ako aj ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a zdrojov prírodných minerálnych stolových vôd vydaných pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sú v platnosti až do vydania nových štatútov a ochranných pásiem podľa tohto zákona okrem ustanovení týkajúcich sa financovania a plánovania zariadení, ktoré sa majú vybudovať v kúpeľnom mieste.

§ 63 Vnútorné kúpeľné územie

1) Vo vnútornom kúpeľnom území možno zriadiť a prevádzkovať len zariadenia, ktoré slúžia prevádzke prírodných liečebných kúpeľov. Zariadenia, ktoré tejto funkcii nezodpovedajú, sa musia v termíne určenom ministerstvom zdravotníctva premiestniť z vnútorného kúpeľného územia alebo svoju činnosť prispôbiť funkcii tohto územia.

(2) Vo vnútornom kúpeľnom území je zakázané

a) nakladať s odpadom okrem zberu a zvozu odpadov,

b) vykonávať chemický posyp komunikácií,

- c) používať prostriedky na chemickú ochranu rastlín okrem prípadov ochrany trvalých trávnatých porastov,
 - d) intenzívne chovať zvieratá,
 - e) chovať úžitkové domáce zvieratá a vodiť psy bez ochranného koša a vodiaceho remeňa,
 - f) poriadať hromadné športové a rekreačné podujatia,
 - g) prevádzkovať lunaparky, hracie automaty a podobné zábavné zariadenia, poriadať predajné burzy,
 - h) stavať bytové objekty okrem nevyhnutných pohotovostných bytových jednotiek schválených ministerstvom zdravotníctva,
 - i) stavať školiace zariadenia a rekreačné zariadenia,
 - j) umiestňovať a prevádzkovať predajné pulty a stánky, predávať ambulantom spôsobom okrem novinových stánkov, ktorých umiestnenie povolí obec po dohode s prírodnými liečebnými kúpeľmi,
 - k) umiestňovať veľkoplošné reklamné pútače,
 - l) stavať a prevádzkovať veľkokapacitné amfiteátre,
 - m) táboriť v stanoch alebo obytných prívěsoch,
 - n) klásť ohne mimo vyhradených miest,
 - o) poriadať vyhlídkové a športové lety motorovými lietadlami; tento zákaz platí aj pre lety, ktoré sú mimo vnútorného kúpeľného územia, ale svojím hlukom zasahujú do tohto územia,
 - p) v čase od 22.00 do 6.00 hodiny vykonávať činnosť, ktorá ruší nočný pokoj,
 - r) vykonávať ďalšie činnosti, ktoré budú určené v štatúte kúpeľného miesta podľa miestnych podmienok.
- (3) Na území kúpeľného miesta mimo vnútorného kúpeľného územia možno zriaďovať a prevádzkovať len zariadenia, ktoré nepôsobia rušivo na poskytovanie kúpeľnej starostlivosti a na kúpeľné prostredie.

ZÁKON č.538/2005 Z.z.

z 27. októbra 2005

o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky sa uzniesla na

tomto zákone:

Čl. I

PRVÁ ČASŤ

§ 26

Ochrana prírodných liečivých zdrojov

a prírodných minerálnych zdrojov

(1) Ochrana prírodného liečivého zdroja a prírodného minerálneho zdroja pred činnosťami, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť chemické, fyzikálne, mikrobiologické a biologické vlastnosti vody, jej zdravotnú bezchybnosť, množstvo vody a výdatnosť prírodného liečivého zdroja a prírodného minerálneho zdroja, sa zabezpečuje ochrannými pásmami prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov.

(2) Ochrana prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov a ochranné pásma sa určujú na základe podmienok vyplývajúcich z hydrogeologického kolektora) podzemnej vody a ďalších prírodných faktorov.

(3) Ochranné pásma sa určujú v dvoch stupňoch na základe odborných podkladov a posudkov vypracovaných odborne spôsobilou osobou.22)

- (4) Návrh na určenie ochranného pásma musí vychádzať z analýzy rizík ohrozenia stability fyzikálno-chemického zloženia vody, zdravotnej bezchybnosti vody a výdatnosti prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja.
- (5) Ministerstvo zdravotníctva vydá všeobecne záväzný právny predpis, ktorý ustanoví ochranné pásma a druhy zakázaných činností. Ochranné pásma možno upravovať, meniť alebo rušiť, ak sa zmenili alebo zanikli dôvody na ich určenie.
- (6) Návrh na určenie ochranných pásiem musí obsahovať
- kópiu katastrálnej mapy so zakreslením navrhovanej hranice ochranného pásma I. stupňa; aktuálne výpisy z katastra nehnuteľností k nehnuteľnostiam alebo kópiu mapy M 1 : 5 000 alebo M 1 : 10 000,
 - kópiu základnej mapy M 1 : 50 000 so zakreslením hranice ochranného pásma II. stupňa.
- (7) Štátna kúpeľná komisia prerokuje návrh na určenie ochranných pásiem s dotknutými správnymi orgánmi a s obcami, na ktorých území sa majú ochranné pásma určiť. Dotknuté správne orgány a obce sú povinné poslať Štátnej kúpeľnej komisii stanoviská do 60 dní odo dňa doručenia výzvy. Ak v tejto lehote stanoviská nepošlú, predpokladá sa, že k návrhu ochranných pásiem nemajú pripomienky.
- (8) Ak v jednej hydrogeologickej štruktúre je minerálna voda využívaná okrem liečebných účelov aj na iné účely a táto voda je rovnakej genézy alebo hydrodynamicky spojená, Štátna kúpeľná komisia môže využívanie na iné účely obmedziť alebo zakázať.

1.4.1 Význam kúpeľného prostredia a zelene kúpeľov

Otvoreným predpokladom pre kúpeľnú liečbu okrem prírodných liečivých zdrojov, ktoré sú aplikované za spoluúčasti ďalších liečebných činiteľov ako sú napr. fyzikálne liečby, pohybové, zdravá výživa či balneoterapia, sú tiež klimatické a hygienické podmienky. Odpočinok, režimové usporiadanie pohybu pacienta, ako i estetické pôsobenie prostredia, v ktorom sa pacient počas pobytu pohybuje. Kúpeľné prostredie a jeho atmosféra sú neopakovateľné a v iných zariadeniach a prostredí nedosiahnuteľné. Kúpeľné prostredie preto musí byť zbavené všetkých negatívnych momentov či už optických alebo akustických (Halajová, 2002). Preto je veľmi dôležité aby boli kúpele izolované od vonkajšieho prostredia. Zeleň kúpeľného areálu má rôzne funkcie. Jednou z najvýznamnejších je hygienická: zeleň znižuje hlučnosť, prašnosť, množstvo škodlivých mikroorganizmov v ovzduší, pôsobí pozitívne silicami a éterickými olejmi na čuch človeka, upravuje priaznivo teplotu a vlhkosť vzduchu a usmerňuje prúdenie vzduchu v prízemných pobytových vrstvách. Ďalšou funkciou kúpeľnej zelene je funkcia psychologická : zeleň vytvára pocit kľudu, pohody , bezpečia, izoluje pacientov od rušivých vplyvov ako je doprava, hluk a stres. Významná je funkcia estetická, pretože kúpeľné parky patrili vždy k vrcholom záhradného umenia (Halajová, 2002).

1.4.2 Zásady tvorby kúpeľnej zelene

Podľa Halajovej (2002) sa základné princípy tvorby kúpeľných parkov dajú zhrnúť nasledovne:

Kompozícia je spravidla voľná, krajinárska, ale pri významných architektonicky, umelecky alebo historicky cenných objektoch môže byť pravidelný pôdorys. Výšková gradácia kompozícia závisí od konfigurácie terénu a veľkosti plochy pre sadovnícku výsadbu. Vysoké porasty vytvárajú intímne prostredie a členia väčšie plochy na kompozične únosné priestory.

Pôdorysná kompozícia a výšková gradácia porastov rozhodujú o pomere svetla a tieňa, ktorý je dôležitým faktorom ovplyvňujúcim náladu pacientov. Rozloženie svetla a tieňa by malo byť v pomere 1:1 – 1:2 podľa krajinného rázu. Dôležité je vyvolanie optimistickej nálady.

Kompozícia musí byť preto bohatá na farebné kontrasty, najmä v kúpeľnom centre smerom od centra klesá. Kvetinové výsadby sa sústreďujú pri hlavných promenádach. Svieža zelená farba udržiavaných trávnatých plôch poskytuje odpočinok oku a uľudnenie nervovej sústavy. Pre zimný efekt je dobrým prvkom použitie vždyzelených zákutí alebo krov s farebnou kôrou. V parku by mal byť dostatok odpočívadiel a prístrešku, a mobiliáru, pretože chorí ľudia sa rýchlejšie unavia a mnohým spôsobuje dlhšia chôdza problémy. Z tohto dôvodu má obsahovať kúpeľná zeleň a vychádzkové cesty dostatočný počet lavičiek. V taxonomickej skladbe majú prevahu autochtónne druhy. Len dobre udržiavaná zeleň pôsobí esteticky. Nemali by sme zabúdať, že kúpeľné parky sú objekty v nepretržitom vývoji a raste, ktoré zaznamenajú každé, čo i len prechodné zanedbanie s negatívnymi morálnymi a ekonomickými dôsledkami. Keďže pôsobenie kúpeľných parkov napomáha liečebným pochodom pacientov, zaslúžia si bohatšie zloženie rastlín a vysokú výtvarnú úroveň a preto je nevyhnutné riešiť kúpeľnú zeleň oveľa veľkorysejšie.

1.4.3. Stromy v ochrannom pásme inžinierskych sietí

Národná rada SR prijala vo februári 1998 zákon č. 70/1998 Z. zo energetika a o zmene zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon). Zákon NR SR č. 70/1998 Z. z. stanovuje, okrem iného, ochranné pásma okolo vedení inžinierskych sietí a činnosti, ktoré sú v danom pásme zakázané. Zákaz sa vzťahuje aj na výsadbu a pestovanie trvalých porastov či už pod vonkajšími alebo nad podzemnými vedeniami inžinierskych sietí. Pod ochranným pásmom sa tu rozumie priestor v bezprostrednej blízkosti zariadenia, ktorý je určený na zabezpečenie jeho spoľahlivej a plynulej prevádzky a na zabezpečenie ochrany života a zdravia osôb a majetku.

1.4.4. Záhradná a krajinná architektúra

Záhradná a krajinná architektúra je profesia, ktorá má rovnocenný biologický základ a umelecké vyústenie. Je to špecifická forma aplikovaného umenia, a tá na rozdiel od iných druhov umenia má svoje špecifiká a neopakovateľné zvláštnosti. Jej produktom nie sú umelecké diela samotné (sochy, obrazy), ale jej produktom sú záhradné a krajinnno-architektonické diela v urbanizovanom prostredí, alebo úpravy v krajine. Tieto úpravy spoločne s ďalšími profesiami vytvára v teréne záhradný a krajinný architekt Feriancová (2005) Autor záhrady, parku, sadovníckej úpravy poučený tradíciou a viazaný prírodnými (biologickými) zákonitosťami musí svoju úlohu riešiť tak, aby jej dal myšlienku svojej doby, pretože je jej svedectvom a správou aj pre budúce časy.

Dnešné umenie je pluralitné, uplatňuje sa princíp tvorivého inštinktu, ktorý smie nachádzať stále nové možnosti a objavovať aj prekvapujúce výnimky z pravidiel.

A tak napríklad sochy sa uplatnia v kontraste s rytmom či dramatickosťou vegetácie, iné lepšie vyniknú v trávniku či na pozadí uzavretej priestorovej enklávy, vyvolávajúcej pocit intímneho súkromia.

1.4.5. Tvorba parkovej krajiny a využitie vody pri kompozíciách

Tvorba parkovej krajiny alebo čiastkovej krajinky sa chápe ako najvyššia forma organizácie krajiny, v rámci ktorej je obraz parkovej krajiny povýšený na konečné dielo. Estetika a funkcia parkového prostredia majú svoje vyjadrenie v celku, ale i v jednotlivých detailoch. Parkovú krajinu tvoria prvky a zložky abiotické a biotické a výsledné pôsobenie je jednotnosť kompozície vo svojom priestorovom a dynamickom prejave. Okrem rastlinstva je v parkovej kompozíciách veľmi dôležitým biologickým faktorom aj voda, ktorá navyše spĺňa dôležitý ekologický ale i estetický aspekt. Vodné nádrže sú jedinečným doplnkom a okrasným prvkom každej parkovej kompozície. Voda sa môže využiť ako pokojná hladina a jasné zrkadlo, alebo ako pohyblivá, pretekajúca či recyklujúca. Mimoriadne pôsobivá je v kombináciách s kameňmi, keď vytvára kaskády alebo vodopády. Parková krajina, doplnená veľkými vodnými hladinami, je zaujímavá v hociktorom čase dňa roku, ba aj pri mesačnom svite. Pobrežné rastlinstvo sa zrkadlí na vodnej hladine, čím sa znásobuje celkový efekt. Pri zmenšovaní celkových rozmerov vodných nádrží stúpa hodnota terénu a okolitých porastov. Malé nádrže, jazierka alebo potôčky sú doplňujúcimi prvkami v zeleni, v celkovej parkovej krajine a obohacujú celkovú kompozíciu. (Tomaško, Hrubík, 2001)

1.4.6. Inventarizácia

Pre dôkladné poznanie stavu drevinovej vegetácie je podľa Feriancovej (2005) nevyhnutné okrem základných analýz územia, vykonať inventarizáciu drevín, ktorá je východiskovým podkladovým dokumentom pre návrh obnovy, rekonštrukcie a nových výsadiel v sídle. Je viac spôsobov, ktorými je možné ju realizovať a na jeho základe môže byť spracovaný: plán ošetrovania a starostlivosti o dreviny, plán výrubu chorých, starých, nevhodne vysadených, projekt nových výsadiel, ocenenie drevín v prípade úmyselného poškodenia. Spôsoby inventarizácie drevín poznáme podľa Machovca, Pejchala a podľa Juhásovej.

Machovec sleduje nasledujúce znaky: obvod kmeňa – 1,3 m, výška dreviny, šírka koruny, sadovnícka hodnota, zdravotný stav dreviny.

Inventarizácia podľa Pejchala:

- Hodnotí vitalitu drevín, jej prejavom je:
 - výkonnosť (rast, vývoj, rozmnožovanie a šírenie)
 - Prispôbivosť vonkajšiemu prostrediu
 - Odolnosť voči chorobám a škodcom
 - Regeneračnú schopnosť
 - Zdravotný stav

Vitalita drevín – stromov môže byť:

- Fyziologická, ktorá je daná druhom a intenzitou fyziologických procesov

Stromy k rastu potrebujú tzv. čistý výnos fotosyntézy - s vekom a veľkosťou sa zvyšuje potreba energie a to rýchlejšie ako rastie jej produkcia – znižovanie fyziologickej vitality (u dlhovekých to býva cca v 150 – 160 rokoch, ak skôr, tak ide jednoznačne o zníženie vitality, spôsobené nepriaznivými vonkajšími podnetmi. Biomechanická vitalita je odolnosť stromu voči vývratu a polámaniu. Je možné stanoviť:

- Nepredvídateľné zlyhanie a to u celkom bezchybných zdravých stromov v dôsledku zhoršenia mechanických vlastností dreva (skrehne ale jeho tuhosť sa nezmení a nevytvára vizuálne postihnuteľné symptómy možného zlyhania - identifikácia „fraktometrom“
- Predvídateľné zlyhanie. Vizuálna kontrola – u starších stromov – aleje v

bezlistovom aj vegetačnom období. Vyskytuje sa aj u mladých stromov.

Spôsobuje ho:

- Mechanické poškodenie
- Hniloby a dutiny
- Chyby vo vetvení
- Zlá poloha ťažiska nadzemnej časti

Odchýlky od normálu možno rozpoznať, ale je ťažké stanoviť mieru a časové parametre hroziaceho nebezpečenstva – stupeň biomechanickej vitality

Stupne vitality 5 stupňov:

Stupeň 0 – optimálna vitalita

Stupeň 1 – mierne znížená

Stupeň 2 – stredne znížená

Stupeň 3 – silne znížená

Stupeň č – žiadna

Hodnotenie vitality: Vizuálne a pomocou nástrojov, prístrojov a laboratórných metód

(letokruhová analýza, meranie elektrického odporu v kambialnej oblasti, farebná

infračervená fotografia,

Metodika podľa Juhásovej

- Analýza výskytu škodlivých činiteľov na drevinách,

podľa prítomnosti a výskytu mikroskopických húb na drevinách., ktoré sa

fytopatologickými metódami

laboratórne diagnostikujú.

1.5 Úvod do problematiky

Na základe prehľadu princípov kompozície tvorby kúpeľných parkov, môžeme povedať že tento typ vyhradenej zelene by si zaslúžil prednejšie miesto v riešených projektoch. Kúpeľný park je izolovaný organizmus so svojou dynamikou života, ktorú môžeme na ekologických princípov rozvíjať.

Obec Smrdáky má nedocenené bohatstvo prírodnú liečivú minerálnu vodu obsahujúcu až 680 mg sírovodíka s celkovou mineralizáciou 3400 mg minerálov na liter vody. Taktiež sa v kúpeľoch využívajú bahenné zábaly teda balneoterapia. Táto presýtená minerálna voda je jedinečným prostriedkom pri liečbe psoriázy v kombinácií so solárnou terapiou výsledky liečby dokazujú, že ju môžeme nazývať vodou z mŕtveho mora. Veľmi dôležitou súčasťou liečby je aj jej prostredie. Je vedecky dokázané ako veľmi ovplyvňuje samotnú liečbu. Kúpele obklopené

2. CIEĽ PRÁCE

Dendrologické zhodnotenie kúpeľného parku Smrdáky a na jeho základe návrh na obnovu vybranej časti parku.

3. METODIKA A MATERIÁL

Inventarizácia bola vypracovaná metodikou podľa Machovca(1982) Spoločenská hodnota drevín bola vypočítaná podľa Zákon č. 543/2003 o ochrane prírody a krajiny je určená celková spoločenská hodnota drevín rastúcich v riešenom území. V zmysle § 36 cit. Vyhlášky ods.1 "Spoločenská hodnota drevín je uvedená podľa druhu drevín a ich veľkosti v prílohe č.35 k vyhláške č.: 24/2003 Z.z a podľa prílohy vyhlášky č. 33 – B Spoločenská hodnota drevín Vyhláška 579/2008.

Zamerané výšky stromov boli pomocou prístroja Výškomer SUUNTO (kód:80-153) PM – 5/1520 replacing luck. Inventarizácia bola spracovaná v dvoch prelínajúcich sa fázach terénneho prieskumu a spracovania terénnych poznatkov.

Diplomová práca má tri etapy a to:

- Analýza súčasného stavu riešeného územia
- Inventarizácia drevín
- Architektonický návrh prvkov drobnej architektúry

Podkladové mapy: som získala od pani starostky obce Emílii Pavlíkovej

- Územný plán obce Smrdáky M 1:2000 z roku 2000
- schematický náčrtok Pasportu zelene 1989
- PHSR obce
- Fotodokumentácia parku (Miškovičová 2005-2010)

3.1. Popis záujmového územia

(miškovičová viera 2009)

PRÍRODNÉ LIEČEBNÉ KÚPELE SMRDÁKY

GPS súradnice objektu

zemepisná šírka zemepisná dĺžka

48°43'23.16" N 17°18'2.16" E.

Obec Smrdáky sa nachádza na svahoch Chvojnickej pahorkatiny medzi lesným masívom Zámčisko (434,1 m n.m.) a úvalom rieky Myjavy. Nadmorská výška je 241 m n.m. Obec je začlenená do okresu Senica a Trnavského samosprávneho kraja.

Rozloha katastrálneho územia obce Smrdáky je cca 472 ha.

Rozloha kúpeľného parku je zhruba 16 ha.

Ochrana prírody

V území obce sa nenachádza žiadne veľkoplošné chránené územie podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. V území obce nie sú navrhované žiadne chránené územia európskeho významu CHÚEV, ani chránené vtáčie územia CHVÚ.

Pedologické podmienky

Pôdno-ekologická oblasť Chvojská pahorkatina je charakteristická podľa rajonizácie drevín prevažne týmito typmi pôd:

Černozeme plytké na aluviálnych sedimentoch, stredne ťažké, väčšinou karbonátové

Hnedozeme erodované na polygénnych hlinách, regozeme erodované na sprašiach

Prírodné zdroje

V riešenom území sa nachádzajú vyhlásené prírodné liečivé zdroje, ktoré majú stanovené ochranné pásma podľa osobitných predpisov.

Tvorba krajiny, vrátane prvkov územného systému

Katastrálne územie sa svojou severnou hranicou dotýka v Holom vrchu nadregionálneho biocentra Zámčisko. Stromová a krovitá etáž východnej časti Zámčiska je narušená prevahou agátovej vegetácie. Táto časť je mimo katastrálneho územia obce Smrdáky. Zo Zámčiska vychádzajú viaceré erózne ryhy s prevahou nelesnej vegetácie s menšou účasťou duba, vrbu, bresta a jaseňa.

Ekostabilizačné plochy:

zmiešané dubovo-hrabové lesy (jadro nadregionálneho biocentra),

zmiešané dubovo-cerové lesy (okrajové časti NB),

mokrad'ové spoločenstvá,

podmáčané lúky s mokrad'ovým spoločenstvom,

vodné toky s brehovými porastami,

vodné plochy a toky,

esteticky hodnotné krajinárske scenérie.

Zaraďujeme do: rad B - mezotrofný

Mezotrofný = stredne bohatý na živiny, pôdy luvizeme alebo kambizeme, menej často rendzíny. Pôdna reakcia mierne kyslá, pH=4,9-6,0. Prevládajú minerálne stredne silné horniny.

Slt (=skupiny lesných typov) tohto typu sa nevyskytujú na minerálne chudobných pôdach.

Pôdy sú hlboké, preto sa na nich vyvinuli sinúzie (=bylinný podrast) so značnou stupňovitosťou. Pôdy sú dostatočne vlhké.

Carpineto-Quercetum CQ – Hrabová dúbrava 1 vs 3,72%, 8,5-10°C, 550-750 mm, 150-400 m n. m.

Nížiny, pahorkatiny a svahy širokých úvalov, vznikli pod vplyvom panónskej klímy.

Horninový podklad: Spraše, andezity, andezitové tufy, horniny kryštalinika alebo aj flyšu. Uvedené horniny majú rôzne hrubý nános spraše.

Pôdy majú dostatočnú vlhkosť iba na jar, v lete preschýňajú.

Vegetácia: Má trávovitý vzhľad s prevahou mezotrofných xerofilných druhov.

Na hrubých sprašových pôdach prevládajú typy s dominanciou *Poa angustifolia*, (s prímiesou *Vicia cassubica*), na menej vysychavých pôdach sa vyskytuje *Dactylis glomerata*, *Carex montana*, *Brachypodium sylvaticum*, *Bromus sterilis*.

3.1.2 História kúpeľov

Ako uvádza Ďurák, 2006 podľa archeologických nálezov z oblasti dnešného areálu kúpeľov je známe, že táto oblasť bola osídlená už pred 3? - 4000 rokmi v dobe bronzovej. Prvá písomná zmienka o Smrdákoch je v darovacej listine kráľa Žigmunda z roku 1436, v ktorej sa spomína aj majer Zmerdeche (kliknite na obrázok hore). Názov Zmerdeche (používal sa aj Szmerdak) je zrejme latinsko-maďarskou verziou mena Smrdáky. Názov pravdepodobne vznikol z ľudového označenia obyvateľov obce - Smrdáci, t.j. od slova smrdieť, čo vyjadrovalo typickú vlastnosť sírovodíkových jazierok a prameňov. Aj známa tradovaná povest' hovorí o pastierovi, ktorý si kúpeľmi v zápachajúcej vode vyliečil svoje boľavé nohy. Ďalší písomný údaj z roku 1452 udáva, že Smrdáky mali vtedy 5 dvorov (obydlí) a asi 40 obyvateľov. Napriek tomu bola obec bola známa predovšetkým vyspelým vinohradníctvom. Z toho vyplýval motív dochovaných odtlačkov pečatidiel z rokov 1671, 1774 a 1781 i súčasného erbu obce Smrdáky (vinohradnícky nožík s dvoma strapcami hrozna). Najstaršie údaje o výrobe

vína pochádzajú z roku 1599, kedy Smrdáčania dorobili 116 okovov vína, čo je asi 63 hektolitrov.

K významnosti obce však prispela povest' o liečivých vodách a močiaroch. Smrdácku minerálnu vodu a jej liečebné účinky využívali obyčajní ľudia pri rôznych ochoreniach, či už na pitie alebo na kúpele. Zvesti o zázračnej vode a jej liečebnom účinku sa rýchle šíriť po okolí a chorí ľudia začali navštevovať prírodné pramene. Preto sa Smrdáky ako kúpeľné miesto prvýkrát spomínajú až v úradnej listine z roku 1617. O širšiu známosť kúpeľov Smrdáky sa zaslúžil v roku 1740 Slovák Matej Bel (1684-1749) tým, že vo svojom diele *Notitia Hungariae novae* *historicogeographica 1734-42* (Historické a zemepisné znalosti o súvekom Uhorsku) napísal o Smrdákoch toto: „Meno majú od smradľavej vody, ktorú domáci obyvatelia používajú na pitie, a to bez ujmy na zdraví“. Je to prvý známy publikovaný opis použitia minerálnej sírovodíkovej vody. Vzhľadom k tomu, že myšlienky a diela Mateja Bela sa šíriť po celom vtedajšom Rakúsko-Uhorsku, prispel tento opis smrdáckych liečivých vôd k ich všeobecnému zverejneniu. Viac sa o zložení smrdáckej sírovodíkovej vody dalo dozvedieť zo správy, ktorú pre vládu komisiu registrácie minerálnych vôd monarchie napísal Ján Matej Gottman, úradný lekár z blízkeho mesta Skalica. Napísal ju 25. mája 1763. Uvádza v nich aj prvý chemický rozbor hlavných zložiek (...*hlavnou zložkou je síra, trochu kamenca sírany*). Preto sa domnieval, že na základe týchto vôd by tu mohli vyrásť kúpele.

Táto myšlienka sa stala skutočnosťou až takmer o 70 rokov, keď v rokoch 1832-33 vtedajší majiteľ tunajšieho panstva Jozef Vietoris, podžupan Nitrianskej stolice, dal v Smrdákoch postaviť prvý drevený kúpeľný dom s 11-timi vaňami. V roku 1839 bola pre jeho rodinu a vzácných hosťov dokončená na vtedajšiu dobu impozantná prepychová budova kaštieľa, ktorá slúži po prestavbách až dodnes. Keď pre vzrast návštevnosti prestala stačiť kapacita drevenej kúpeľnej budovy, bola postavená nová, murovaná, s 20-timi vaňami. V nej sa už minerálna voda rozvádzala potrubím. Zároveň boli na zabezpečenie dostatočného množstva minerálnej vody bol v roku 1839 vyvítané

dva pramene, nazvané krstnými menami Jozef (podľa Vietorisa) a Vilma (podľa dcéry). Odvodnili sa prilahlé močiare, a na ich mieste sú dnes rozsiahle ložiská sírneho bahna. Zároveň sa okolie kúpeľov upravilo na rozsiahly park. Tým sa kúpele stali známe po celom kráľovstve ako miesto vyššej spoločnosti.

Ako uvádza Ďurák, 2006 minerálna voda v kúpeľoch Smrdáky zaujala aj ďalších odborníkov. V roku 1840 vydal Jozef Calas Nagy svoju doktorskú dizertačnú prácu o kúpeľoch Smrdáky s latinským názvom *Dissertatio inauguralis medica sistens decriptionem thermarum Búdösköensium* (Úvodná lekárska práca opisujúca kúpele Smrdáky). V práci vysvetľuje i vznik názvu obce podľa typického intenzívneho sírovodíkového zápachu, pretože obyvateľov obce volali „Smrdáci“. Slovenský názov Smrdáky síce prenikol i do vtedajších úradných jazykov latinčiny a maďarčiny ako Zmerdeche, Szmerdak, Zmerdak, ale používal sa aj maďarsko-latinský názov *Büdösköensium* (smrdiaci kameň). Pre kúpele však bolo dôležité to, že na základe nového chemického rozboru určil Jozef Calas Nagy aj liečivosť minerálnych vôd a liečebné indikácie. Ďalší podrobnejší rozbor smrdáckych vôd urobil v roku 1847 J. K. Krzisch. V roku 1859 sústredil Dávid Wachte vo svojej balneografii o Smrdákoch všetky dovtedy známe údaje. Majetok podnikavého a bohatého Jozefa Vietorisa po jeho smrti v r. 1862 dedičia predali.

Na scénu vstúpil ďalší muž, cisársko-kráľovský husársky plukovník Štefan Kováč, ktorý kúpeľom dodal nový lesk a slávu. Dlhé roky, tak ako nakoniec všetky kúpele, mali Smrdáky polyindikačné zameranie (t.j. pre viacero ochorení) s prevahou liečby ochorení pohybového ústrojenstva. Kúpele Smrdáky boli pred I. sv. vojnou vyhľadávané aj poprednými umelcami a súbormi z Viedne a o ich liečivé pramene sa začali zaujímať i vedecké authority. Preto sa Dr. Mráček, popredný kožný lekár z Viedne vo Viedenskej ročenke zmieňuje o sľubných výsledkoch pri liečbe chronických ekzémov v Smrdákoch.

Na základe zvýšeného záujmu o kúpele Smrdáky sa preto po I. svetovej vojne najprv rozšíril pôvodný murovaný kúpeľný dom. V rokoch 1935-38 sa pre policajnú

poisťovňu postavil ubytovací objekt Eva. Počas II. sv. vojny kúpele slúžili predovšetkým pre vojsko prechodom frontu boli dosť poškodené. V rokoch 1951-52 bola urobená renovácia všetkých objektov a po znovuoživení kúpeľov v r. 1953 bolo v najstaršom objekte Mier popri oddelení pre choroby pohybového ústrojenstva vytvorené aj 40-lôžkové kožné oddelenie. Zároveň boli kúpele organizačne zaradené pod riaditeľstvo kúpeľov Piešťany. V roku 1957 pribudla nová budova Záhorie, čím sa kapacita zvýšila na 130 lôžok, a v roku 1963 ďalšia budova Morava, čím sa kapacita zvýšila na 230 postelí. V roku 1975 bol postavený samostatný objekt pre deti Mladosť s kapacitou 105 postelí. V roku 1992 bol postavený dvojhviezdičkový hotel Centrál a v roku 1993 hotel Vietoris, a v r. 2001 prestavaný objekt Morava, ktoré sú vybavením izieb a apartmánov určené hlavne pre náročnejšiu zahraničnú klientelu. Oba majú moderný vzhľad a bezbariérový vstup. Tým sa dosiahla kapacita viac ako 300 lôžok pre dospelých a 100 lôžok pre deti.

3.1.3 Základné charakteristiky funkčného využitia kúpeľov

Smrdáky a Kúpeľníctvo

Rozhodujúcou nadstavbovou funkciou obce je kúpeľná funkcia. V súčasnosti kúpeľná poločnosť má disponibilnú kapacitu 400 lôžok.

(PHSR obce Smrdáky)

Liečebný dom (Kúpeľný hotel)	Lôžková kapacita
Mladosť (Detská kúpeľná liečebňa)	79
Eva	30
Záhorie	70
Morava	68
Mier	47
Centrál	48
Vietoris	58
Spolu	400

Časť kúpeľných kapacít vyžaduje komplexnú rekonštrukciu a modernizáciu a najmä centrálné balneoterapeutické zariadenie.

Kúpeľná spoločnosť nemá v súčasnosti podrobne rozpracovaný investičný plán, podľa ktorého by bolo možné v jednotlivých návrhových obdobiach ÚPN-O situovať jednotlivé objekty a zariadenia. Dá sa predpokladať, že v návrhovom období ÚPN-O sa pristúpi k riešeniu balneoterapeutického zariadenia výstavbou novej kapacity alebo využitím priestorov v existujúcich objektoch. V blízkom období sa výstavba nových objektov zrejme nebude realizovať a bude pristúpené k rekonštrukciám a modernizáciám súčasných kapacít.

3.1.4 Súčasný stav záujmového prostredia

Okrem kúpeľných domov sa v riešenej časti nachádzajú aj športové plochy a to: Tenisový kurt s pridruženou tréningovou plochou, asfaltové hádzanárske ihrisko a trávnaté ihrisko akoby zmenšenina futbalového. Tento stav hodnotím veľmi kladne, pretože súčasťou rehabilitácie kožných chorôb je aj športová aktivita. Viktoriánsky altánok aj divadelné pódium sú rozumnou kompozičnou zložkou, ktorá by nemala chýbať v žiadnom kúpeľnom parku, žiaľ sú značne zanedbané, vyžadujú rekonštrukciu. Pri fontáne sú dva vrty studní Jozef 1 a Jozef 2, kde jeden je veľmi slabo mineralizovaný a v architektonickom návrhu ním bude napustené jazero.

Stav mobiliáru je už značne poškodený, nielen z dôvodu časovej opotrebovanosti ale aj vandalizmom, niektorých návštevníkov.

V centrálnej, staršej časti kúpeľného parku sú funkčné a tvarovo jednotné osvetlenia, v novej časti chýbajú. Nedostatkom je aj chýbajúci kratší okruh vychádzkovej trasy, čo pôsobí najmä seniorom problémy a tak veľmi málo navštevujú druhú časť parku.

3.2 Metodický postup pri inventarizácii a klasifikácii drevín

Východiskovým materiálom pre zakresľovanie hodnotených jedincov do plánu bol mapový podklad zhotovený v mierke 1 : 500.

Záujmové územie bolo hodnotené ako celok, pričom stromy boli hodnotené jednotlivo, so zameraním a posúdením hodnotených veličín. Každému stromu bolo pridelené poradové číslo (č. 1 - č.665), bez ohľadu či išlo o ten istý druh drevín. Kry majú okrem čísla pridelenú aj skratku (K – č. skupina krov) Každý jedinec bol zakreslený do mapového podkladu (grafická časť) a hodnotené veličiny boli zaznamenané do inventarizačnej tabuľky inventarizácie (textová časť, výsledky práce).

Pri každej hodnotenej drevine bolo určené čo najpresnejšie taxonomické označenie, sadovnícka hodnota, priemer kmeňa, výška stromu, priemer koruny, vek, poznámka.

Meranie veľkostných hodnôt:

Každá jednotlivo inventarizovaná drevina bola samostatne zameraná a zachytená pod samostatnú položku v inventarizačnej tabuľke. Pri každom strome sa zachytávajú tieto hodnoty: priemer koruny, výška stromu a priemer kmeňa.

Priemer koruny, rozumieme pod ním plošný priemer v najširšom mieste, pričom táto hodnota bola zameraná pásomom, s presnosťou 0,5 m.

Výška stromov bola nameraná pomocou výškomera SUUNTO PM-5/1520 s presnosťou približne 0,5m -1m.

Priemer kmeňa bol odvodený od obvodu kmeňa nameranom pásomom v prsnej výške (1,3 m) s presnosťou 0,01m. U krov sa táto hodnota nemerala.

Veková kategória je odhadnutá a porovnaná s informáciami od miestnych obyvateľov

Kategorizácia: 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45, 50 rokov.

Sadovnícka hodnota drevín a porastov vyjadruje komplexné posúdenie zdravotného stavu, perspektívnosti v kompozícii a celkový vzhľad. Sadovnícka hodnota, vyjadrená číselnými hodnotami 1 - 5 bodov, má podľa Machovca (1982) takéto kritéria:

5 bodov - dreviny absolútne zdravé a nepoškodené, tvarom a habitusom koruny zodpovedajúce druhu, bez pozorovateľných poškodení, zavetvené po zem, veľkostne plne rozvinuté, ale ešte v plnom raste a vývoji. Predpokladá sa, že svoju sadovnícku funkciu budú plniť ešte veľa rokov. Tieto dreviny by sa mali zachovať.

4 body - veľmi hodnotné dreviny, zdravé, typického tvaru, zodpovedajúce príslušnému druhu alebo kultivaru, v celom habituse len nepatrne poškodené alebo narušené (napr. bez vetiev najspodnejšieho poschodia, mierne naklonené stanovisku schopné maximálne dosiahnuť. Odstrániť ich je možné až po vyčerpaní všetkých riešení a odstraňujú sa len vo výnimočných prípadoch.

3 body - dreviny priemernej hodnoty, zdravé, nepatrne preschnuté bez chorôb a škodcov, môžu sa tvarovo líšiť od pôvodného typu, predpoklad dlhodobého vývoja a zotrvania na stanovišti. Často tvoria základ v neudržiavaných porastoch. Patria sem aj mladé dreviny, ktoré ešte nedosiahli polovicu možných rozmerov. Pri riešení sadovníckych úprav sa pri tejto kategórii počíta s tým, že sa dreviny podľa potreby budú ponechávajú k ďalšiemu vývoju a tam, kde to vyžaduje zámer alebo výchovné opatrenia, sa odstránia.

2 body - dreviny podpriemernej hodnoty, značne poškodené, vysoko vetvené, bez predpokladu obrastania po prebierkach, staré a málo vitálne, predpoklady ďalšieho vývoja obmedzené. Nesmú ohrozovať bezpečnosť ľudí a porastov, počíta sa s ich postupným odstránením.

1 bod - dreviny nevyhovujúce, silne poškodené, choré, napadnuté rozširujúcimi sa chorobami, odumierajúce a odumreté, ohrozujúce bezpečnosť ľudí a ostatné dreviny, vrastajúce do korún ostatných zvlášť svetlomilných drevín. Nemajú žiadnu perspektívu a okamžite, alebo v čo najkratšom čase je ich potrebné odstrániť. Aby bolo možné sa na pláne okamžite orientovať o kvalitách drevín zaradených do jednotlivých skupín, sú rozlíšené vo výkresovej časti inventarizácie farebne podľa sadovníckych hodnôt:

červená farba 5 bodov

modrá farba 4 body

zelená farba 3 body

hnedá farba 2 body

žltá farba 1 bod

Spoločenská hodnota

Spoločenská hodnota drevín je vyjadrená vo finančných jednotkách (EURO - €). Spoločenské ohodnotenie drevín bolo vykonané v zmysle platných legislatívnych predpisov: podľa Vyhlášky č. 24/2003 Ministerstva životného prostredia, ktorou sa vykonáva, Zákon č. 543/2003 o ochrane prírody a krajiny je určená celková spoločenská hodnota drevín rastúcich v riešenom území. V zmysle § 36 cit. Vyhlášky ods.1 "Spoločenská hodnota drevín je uvedená podľa druhu drevín a ich veľkosti v prílohe č.35 k vyhláske č.: 24/2003 Z.z a podľa prílohy vyhlášky č. 33 – B Spoločenská hodnota drevín Vyhláška 579/2008.

Obvod kmeňa sa zisťuje meraním vo výške 130 cm nad zemou. Pri stromoch, ktoré sa rozkonárujú vo výške menšej ako 130 cm, sa meria obvod kmeňa tesne pod jeho rozkonárením (§ 36 ods. 3).

Spoločenská hodnota drevín sa vypočíta tak, že sa spoločenská hodnota uvedená v prílohe č. 33 vynásobí súčinom prirážkových indexov uvedených v prílohe č.35. Spoločenská hodnota drevín vyjadruje ich biologickú, ekologickú a kultúrnu hodnotu, ktorá sa určuje aj s prihliadnutím na plnenie mimoprodukčných funkcií. V tabuľke hodnotených drevín je uvedená spoločenská hodnota podľa druhu a obvodu kmeňa, prirážkové indexy (poškodenia, veku, umiestnenia dreviny v parku) a upravená spoločenská hodnota. Pri uplatňovaní jednotlivých prirážkových indexov sa prihliadalo na nasledovné skutočnosti: krátkovekosť drevín, poškodenie rôzneho stupňa a charakteru, náletový pôvod drevín, ktoré znižujú ich fyziologickú hodnotu. Poškodenie vyskytujúce sa pri jednotlivých stromoch je uvedené v tabuľke hodnotených drevín v poznámke.

4 VÝSLEDKY PRÁCE

4.1 Inventarizácia drevín kúpeľného parku Smrdáky

Podkladom pre inventarizáciu slúžila mapa v mierke 1:2000, pre prehľadnosť som musela rozdeliť park na 10 sektorov v mierke 1:500, kde som do plánov zakresľovala dreviny a kry. Farebné označenie zodpovedá sadovníckej hodnote, rovnako výrubu sú označené farebne. Následne som údaje vpisovala do inventarizačnej tabuľky a vypočítala som spoločenskú hodnotu. (prílohy, Inventarizácia) Zistila som nasledovné údaje:

Celkový počet inventarizovaných stromov je 665 kusov. Spoločenská hodnota: 478.433,25 € Spoločenská hodnota po úprave indexom: 717.649,875 € /21.619.919-Sk/

4.2. Analýza súčasného stavu dendrologickej štruktúry

Štruktúra drevinovej skladby :

V areáli Kúpeľného parku Smrdáky sa nachádza 665 kusov drevín z toho: 407 kusov listnatých drevín, čo predstavuje 61 % a 258 kusov ihličnatých drevín, čo predstavuje 39 %.

Druhovú zastúpenie: 25 druhov listnatých drevín a 8 druhov ihličnatých drevín, z toho najviac zastúpeným v listnákoch je rod *Acer* (keď hovoríte o druhoch treba uviesť druh) a v ihličnatých drevinách rod *Picea*. (rovnako aj pri ihličnanoch)

Štruktúra pôvodu drevín:

Z autochtónnej dendroflóry je zastúpených 406 kusov stromov (61 %) a allochtónnu dendroflóru predstavuje 259 kusov stromov (39 %).

Listnaté dreviny:

Najväčšie zastúpenie až 34,4% spomedzi listnatých drevín obsahoval rod *Acer*, ďalej *Betula* - 13 % na treťom mieste *Fraxinus* 11,3 %, najmenšie zastúpenie listnatých drevín má *Fagus* 0,2%, *Ulmus* 0,2 %, *Morus* 0,2 %, *Liriodendron* 0,2%, *Platanus* 0,2%. Z významných rodov pre danú lokalitu má nízke zastúpenie rod *Carpinus* 5,9 % aj *Quercus* 13 %.

Ihličnaté dreviny :

Najväčšie zastúpenie spomedzi ihličnatých drevín dosahuje rod *Picea* až 41% ďalej v zastúpení *Pinus* je to 29 %. Najmenšie zastúpenie má rod *Abies* len 1 %, a nízke zastúpenie rodov 2 % majú rody: *Chamaecyparis*, *Larix* a *Juniperus*.

